

Parlamentul
Republicii Moldova

RGY-01 nr. 195
25 aprilie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției) (nr.120 din 17.04.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și comunică următoarele.

I. Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova, autor nemijlocit – Ministerul Justiției, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice.

Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 din Constituție, privind atribuțiile de bază ale Parlamentului.

Proiectul de lege supus avizării a fost elaborat în scopul asigurării unui cadru legal uniformizat aplicabil subiecților ce exercită profesiile conexe justiției, în partea ce ține de modul de accedere în profesie, actul ce confirmă statutul profesionistului, precum și remunerarea membrilor comisiilor de licențiere.

Prin proiectul de lege înaintat se propune legiferarea aspectelor sus menționate din Legea nr.1260/2002 cu privire la avocatură, Legea nr.264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției, Legea nr.113/2010 privind executorii judecătorești, Legea nr.161/2014 cu privire la administratorii autorizați, Legea nr.137/2015 cu privire la mediere, Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar și Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activităților notarilor.

Implementarea prezentului proiect de lege, conform notei informative, presupune cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului public național, estimate la 3113,9 mii lei anual. Însă, dat fiind faptul intrării în vigoare a legii începând cu 1 septembrie 2024, alocarea mijloacelor financiare se va asigura din contul și în limita alocațiilor disponibile, pentru anul 2024 nefiind necesare alocații suplimentare.

II. Observații de conținut și de respectare a cerințelor tehnicii legislative:

Cu referire la termenul general de 30 de zile (prevăzut în **Art.I, II, IV, V, VI și VII** al proiectului de lege) de eliberare a licenței/atestatului/autorizației care se impune față de subiecții vizați în proiectul de lege, distingem următoarele aspecte care urmează a fi elucidate.

Menționăm că redacția propusă a normelor nu stabilește natura juridică – prescripție sau decădere – a termenului impus.

Distingerea naturii juridice a termenului de 30 de zile este una esențială din motiv că, în caz contrar, legea stabilește o prezumție relativă de termen de decădere (art.409, alin.(2) Cod Civil).

Din motiv că proiectul de lege nu stabilește natura juridică a termenului impus, *acest lucru face să opereze prezumția relativă de termen de decădere* (art.410, alin.(1) Cod Civil), fapt care va exclude posibilitatea de repunere a solicitantului licenței în termenul omis din motive care depășesc voința acestuia. Or, potrivit naturii sale, *termenele de decădere nu sânt supuse suspendării, întreruperii și repunerii în termen, dacă prin lege nu se dispune altfel.*

Reieșind din cele menționate, propunem indicarea expresă în textul normei a faptului că termenul impus este unul de decădere, dar cu posibilitatea repunerii în termen, potrivit condițiilor stabilite la art.403 Cod Civil, privind repunerea în termenul de prescripție extinctivă, care se vor aplica corespunzător și în acest caz.

Din motive de acuratețe juridică menționăm că, de vreme ce termenul stabilit în proiectul lege are ca obiect un drept subiectiv civil primar (dreptul de a cere autorității, eliberarea actului permisiv) și nu dreptul material la acțiune, nu încape îndoială că termenul dat este unul de decădere. Or, prescripția extinctivă poate avea ca obiect doar dreptul material la acțiune, adică dreptul de a cere unei autorități jurisdicționale apărarea pe cale de acțiune a dreptului sau interesului legitim încălcat (art.391, alin.(1) Cod Civil).

Este important de a se prevedea expres posibilitatea repunerii în termenul de decădere, pentru a evita situațiile de interpretare echivocă și neuniformă a prevederilor în discuție, altminteri solicitanții nu vor putea reconstitui termenul omis din motiv obiective. Or, potrivit art.385, alin.(2) Cod Civil, *indiferent de temeiul apariției, termenul se calculează după regulile stipulate în Titlul IV, Cartea întâi a prezentului cod.*

Astfel, potrivit art. 409, alin.(2) Cod Civil (Titlul IV, Cartea întâi), *dacă din lege sau din convenția părților nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de prescripție extinctivă, termenul se consideră termen de decădere.*

Mai mult ca atât, conform art.65 Cod administrativ, *repunerea în termen nu se permite în cazurile excluse prin lege.*

Totodată, prevederea cu privire la termenul de 30 de zile propusă în proiectul de lege vizat, care se impune pentru solicitanții care au susținut examenul de admitere în profesiile conexe sistemului justiției, nu reglementează consecințele neexercitării în termen de către solicitant al dreptului de a cere eliberarea licenței/autorizației/atestatului. Astfel, dat fiind faptul că împlinirea termenului de decădere duce la însuși stingerea dreptului subiectiv civil primar, obiect al acestuia, nu este clar dacă omiterea termenului de 30 de zile, va conduce la desconsiderarea rezultatelor examenului (scris și verbal) de accedere în profesie și stagiului

profesional, astfel încât solicitantul să fie pus în situația de a urma repetat stagiul profesional (la caz).

O astfel de soluție ni se pare profund injustă și disproporționată în raport cu scopul normei legale care rezidă, se pare că, în disciplinarea candidaților și asigurarea derulării cu celeritate a procedurilor administrative.

Cu referire la **Art.II**, punctul 2 care reglementează eliberarea autorizației de interpret și traducător în sectorul justiției, observăm faptul că la alin.(1) al art.13 este neclar de când începe a curge termenul de 30 zile. Astfel, devine interpretabil dacă acest termen de 30 de zile începe a curge de la data susținerii examenului de atestare sau de la data emiterii Deciziei Comisiei de atestare și disciplină privind promovarea examenului de atestare.

La **Art.VI**, punctul 3, care completează alin.(3) al art.61 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, considerăm că întru respectarea art.63 alin.(2) al Legii cu privire la actele normative, prevederea expusă de autor își are locul într-un alineat separat al prezentului articol.

Cu referire la **Art.VII**, punctul 2, care în art.26 alin.(1) al Legii cu privire la organizarea activității notarilor, reglementează că *licența se eliberează pe un termen nelimitat*, iar pe de altă parte aceeași lege la art.42 alin.(1) lit.e) conține reglementări cu privire la plafonul de vârstă, statuând faptul că *activitatea notarului încetează la atingerea vârstei de 65 de ani*. Situație similară observăm și în Legea privind executorii judecătorești, care la art. 22, alin.(1), lit.c) reglementează că activitatea executorului judecătoresc încetează la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani, iar la art. 14, alin.(1) (aceeași lege) stabilește că licența se eliberează pe un termen nelimitat.

În aceste condiții, ținând cont de scopul elaborării proiectului de lege, de uniformizare a legislației ce reglementează exercitarea profesiilor conexe justiției, considerăm pertinent instituirea unor norme uniformizate, ori în cazul altor legi speciale (Legea nr.1260/2002, Legea nr.264/2008, Legea nr.161/2014, Legea nr.137/2015) acestea nu instituie limită de vârstă pentru exercitarea profesiei.

Ținând cont de observațiile invocate supra, sugerăm ajustarea proiectului cu operarea modificărilor de rigoare. Referitor la oportunitatea adoptării proiectului de lege, remarcăm că aceasta ține exclusiv de competența Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală